

שוק ושיווק

יתרונות אריזת קרטון בחלב שתייה

יוסי דרור, המועצה לענף החלב בישראל

במרבית ארצות המערב נהוגה אריזת הקרטון לצורך אספקת חלב שתיה לצרכנים. הבה נבחן את היתרונות למערכת הנובעים מהשימוש באריזה זו:

טיב החלב – החלב שרכיביו רגישים לשינויים בתנאי הסביבה זקוק להגנה מירבית. מפירסום עבודת מחקר מדעית שנערכה באוניברסיטת פנסילבניה על ידי ד"ר פאול דימיק ושהועברה אלי על ידי ינון ניר, מנהל מחלבת יטבתה מתברר, שאריזת הקרטון עולה ביתרונותיה על כל אריזה אחרת הנהוגה כיום לחלב שתייה מבחינת שמירת איכותו המקורית. זאת מהטעם הפשוט שהקרטון מונע חשיפת החלב לאור יותר מאשר כל חומר אריזה אחר. החשיפה לאור (שבדרך כלל מופץ על ידי נורות הניאון ברשתות השיווק) גורמת להיווצרות טעמי לואי, פוגעת בויטמינים ובחלבונים וכך פוגעת בטעמו ובערכו התזונתי של החלב.

במחקרים שונים נבדקה חדירות אור מנורות ניאון למספר סוגים של אריזות חלב. להלן מספר תוצאות אופייניות של המחקר המדברות בעד עצמן:

חומר האריזה	אחוז חדירות האור
זכוכית שקופה	91%
בקבוקי פלסטיק, פוליאתילן	70%
קרטונים	4%

עוד לפני קום המדינה שווק החלב מהרפת לצרכן בכדים ונמכר לעקרת הבית בכלים שהביאה עמה מהבית. מאוחר יותר החליפו בקבוקי הזכוכית שהגיעו לפתח הבית של כל משפחה את שיטת השיווק הזו.

ההתפתחות הטכנולוגית שהביאה למעבר לאריזות חד-פעמיות במרבית מוצרי המזון, לא פסחה גם על ענף מוצרי החלב – חלב השתייה, החל משיווק בשקיות פוליאתילן שנועדו לשימוש חד-פעמי.

חלב השתייה מהווה כיום כשליש מכלל צריכת החלב בארץ. עיקרו משווק לצרכן בשקיות פוליאתילן שיש צורך לפתחן ולהניחן בכד קשיח או לדוקן את השקית מתוכנה ולהעבירו לכלי אחר על מנת להקל השימוש בחלב. נראה שאריזת הפוליאתילן מתאימה להפליא לאמרה "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו".

על אף החכמה הרבה הטמונה באמרה זו, מההבט השיווקי הצרכני לא רק שאינה נכונה, אלא אף עלולה להביא נזק למוצר עצמו, הן מבחינת "קידום מכירות" והן מבחינת השימוש במוצר.

הדבר נובע מכך, שלסוג האריזה יש תפקידים שהם מעבר לתפקיד של עטיפה בלבד. יסוד זה מודגש היטב במוצרי החלב ובעיקר בחלב שתייה. בזה האחרון ממלאת האריזה תפקידים חשובים מרגע מילויה בחלב על ידי המחלבה ועד לרגע שבו היא מתרוקנת מתוכנה על ידי הצרכן המשתמש.

לבין השימוש בקרטון. התוספת במחיר שתידרש מהצרכן על מנת לממן את תוספת העלות בודאי לא תפגע בכמות המבוקשת ואולי אף עשויה להגדיל אותה בהתחשב ביתר הנימוקים שמניתי.

האריזה כמקדמת מכירות – ענף החלב בארץ הפועל תחת פיקוח ממשלתי הדוק על ההוצאות עשוי שלא לקבל את אישורה לשינוי צורת האריזה. כל זאת בהתחשב בהשקעות הגדולות, הנדרשות למימון מכונות האריזה החדשות, עקב הקשיים הכלכליים בהם נתון המשק כעת. אולם, אם נתבונן בנתוני השיווק של החלב בקרטונים המשווק כיום נבחין בצמיחה הדרגתית וקבועה של הביקושים לאריזה זו. אין ספק, שזו תחילתו של תהליך שיימשך מספר שנים ושבו תוחלף השקית באריזת הקרטון.

נוחיות המשתמש – סוג האריזה וטיבה צריכים להתאים לתכונות החומר שהיא מיועדת להכיל. האריזה צריכה להיות נוחה למשתמש מבחינת אחזקה ביד, הנחה על השולחן, איחסון במקרר וכו'. אריזת הקרטון ממלאה תנאים אלו.

עלות – עלות אריזת קרטון גבוהה פי 4 מאריזת פוליאתילן וזהו חסרונה העיקרי ביחס לשקית הפוליאתילן. אולם, בשיקולי העלות יש להתחשב גם בגורם החסכון בהוצאות לפחת השיווק והשימוש הגדול הקיים היום בשקיות. **נפוצה התופעה של התפוצצות שקיות** ואבדן תכולת החלב שבהן. לכן יש להוסיף את הוצאות הכלי הנוסף (חד-פעמי) הקיים בכל בית לאחסון השקית.

לדעתי, בדיקה כלכלית מקיפה של הנושא עשויה להצביע על צמצום משמעותי בפער העלויות הקיים לכאורה בין השימוש בשקיות

המלצות של אורח לרגע לקידום השיווק של חלב ומוצרי

ריצ'רד י. גקנר

ריצ'רד יונתן גקנר הוא בחור יהודי אמריקאי, בשנות השלושים לחייו. הוא בא לארץ לעשות עבודת מחקר לשם קבלת תואר מוסמך מטעם האוניברסיטה של מרילנד. נושא המחקר: "הערכת הצורך בהדרכה של רפתנים במושבים בישראל – מנקודת הראות של שדות ההדרכה".* הבחור יושב בארץ חדשים רבים, נפגש עם עשרות רפתנים וחקלאים, מדריכים וחוקרים ופעילים של מוסדות הענף השונים, ערך וסיכם שאלון שהשיבו עליו מאה מושבניקים והתוודע מקרוב אל משק הבקר הישראלי ובעיותיו.

את תוצאות מחקרו הוא סיכם בכרך עב כרס, שיש בו עניין רב ואת ממצאיו מן הראוי להביא בפני הנוגעים בדבר.

בחרתי לתרגם ולהביא לידיעת הציבור פרק אחד מן המחקר, הדין במה שנחשב בעיניו של החוקר כאחת המגבלות החמורות של משק החלב הישראלי: חוסר האפשרות להגדלת הענף, חוסר הצמיחה שלו. הוא מביא הצעות מעשיות כיצד ניתן יהיה להתגבר על הקפאון ולאפשר צמיחה מחודשת של הענף על ידי הגדלת הצריכה והשיווק של החלב ומוצרי.

האם יהיה מישהו שירים את הכפפה?

אלי סמסון

שה"מ, אגף בעלי חיים

* Richard J. Gakner, A Needs Assessment of Moshav Dairymen Israel – from an Extension Perspective.